

Utbildningsinspektion i Klockebacksskolans rektorsområde Förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av rektorsområdet	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Klockebacksskolans rektorsområde den 7 till den 9 mars 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Klockebacksskolan, Kyrkskolan, Tostarps skola samt Vita Huset, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Klockebacksskolans rektorsområde intervjuades rektorerna, förskollärare, fritidspedagoger, lärare, övrig personal, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i olika klasser i alla årskurser. Även

andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av rektorsområdet

Klockebacksskolans rektorsområde	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	177
Förskoleklass	59
Grundskola	395

Klockebacksskolans rektorsområde är beläget i Asarum som ligger norr om Karlshamn och rektorsområdets upptagningsområde består av Asarum samt tillhörande landsbygd. Rektorsområdet ansvarar för Klockebacksskolan, Kyrkskolan, Tostarps skola samt Vita Huset. Klockebacksskolan är en F–6-skola belägen i Asarums samhälle med cirka 300 elever. Verksamheten i Klockebacksskolan består av förskoleklass, grundskola årskurserna 1–6 samt skolbarnsomsorg. Kyrkskolan är en liten skola belägen i samhället Asarum i närheten av Klockebacksskolan med cirka 75 elever. Verksamheten i Kyrkskolan består av förskoleklass, grundskola årskurserna 1–3 samt skolbarnsomsorg. Skolan har ett litet bibliotek, stora klassrum men ingen gymnastiksal och matsal. Eleverna på Kyrkskolan går till Klockebacksskolan för att äta lunch samt vid idrottslektionerna. Tostarps skola är en liten byskola belägen några kilometer utanför Asarums samhälle med cirka 75 elever. Verksamheten i Tostarps skola består av förskoleklass, grundskola årskurserna 1–3 samt skolbarnsomsorg. Skolan har ett litet bibliotek, en liten gymnastiksal samt egen matsal. Utemiljön är idyllisk med närhet till en stor idrottsplats, skogen samt en sjö med badplats. Till rektorsområdet hör också en särskild undervisningsgrupp som tar emot elever från hela kommunen och som har sin undervisning i en villa kallad ”Vita Huset”. Rektorsområdet leds av två rektorer.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Klockeback rektorsområde och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att rektorsområdet har resurser i form av lärartäthet och behörighet hos personalen för att kunna bedriva en god verksamhet. Rektorerna är förtrodda med verksamheten och rektorsområdet har ett bra kvalitetsarbete. Rektorsområdet har till stora delar god måluppfyllelse när det gäller elevernas normer och värden. Det finns goda rutiner för att upptäcka och sätta in åtgärder för att möta elever i behov av särskilt stöd.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Rectorsområdet bör utveckla former för att följa elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen samt utveckla arbetet för att ytterligare förbättra resultaten.
- Rectorsområdet bör fortsätta utveckla sina arbetsformer så att ett aktivt elevinflytande gynnas.
- Kvalitetsarbetet och kvalitetsredovisningen bör vidareutvecklas genom att i större utsträckning involvera personalen och eleverna. Föräldrar bör erbjudas möjlighet att medverka i arbetet med kvalitetsredovisningen.
- Det pedagogiska ledarskapet bör utvecklas, och ansvarsfördelningen mellan rektorerna bör förtydligas.
- Rectorsområdet bör kartlägga behovet av studiehandledning på modersmål och vid konstaterat behov tillgodose sådant.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Svenska som andraspråk ges som stöd och inte som ett eget ämne (2 kap. 16 § grundskoleförordningen).
- Elevens val ges inte i enlighet med författningens krav (2 kap. 19 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94.

Vid Klockebacksskolans rektorsområde följs elevernas kunskapsutveckling upp genom nationella ämnesprov i svenska, engelska och matematik i årskurs 5 och genom läsutvecklingsscheman (LUS). Rectorsområdet har dock ingen samlad bild av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Inspektörerna bedömer att rektorsområdet bör följa elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

Tabell 1. Resultat från nationella ämnesprov i årskurs 5

Årskurs 5	Klockebacksskolans rektorsområde		Karlshamn	
	2004	2005	2004	2005
Svenska	86 %	88 %	79 %	80 %
Matematik	79 %	74 %	83 %	79 %
Engelska	90 %	86 %	84 %	82 %

Rektorsområdets resultat i matematik är något sämre än resultaten i svenska och engelska. Av intervjuer med personalen framkommer att skolan har uppmärksammat resultaten i de nationella ämnesproven i matematik, men att det är upp till varje lärare att ansvara för uppföljningen av resultaten.

Inspektörerna bedömer att rektorsområdet bör fortsätta sina diskussioner kring hur resultaten kan förbättras och då särskilt i matematik.

Rektorsområdet genomför årligen en trivselenkät och av den framgår att majoriteten av enhetens elever trivs och känner sig trygga på sina skolor. De elever inspektörerna träffade vid inspektionstillfället var engagerade och hade en positiv inställning till sin skola. Rektorsområdets arbete med elevers språkbruk och uppträdande har lett till att eleverna överlag är artiga mot varandra och mot de vuxna som rör sig i skolan.

Av rektorsområdets egna enkätundersökningar framgår också att mer än hälften av eleverna uppger att möjligheterna att påverka skolans arbete med olika ämnen, i klassråd samt skolans elevråd är ganska små. Vid intervjun med personalen ställer de sig frågande till resultaten och framhåller att de arbetar mycket med kopplingen mellan inflytande och ansvar. Personalen uppger vid intervjun att en möjlig förklaring till detta kan vara att eleverna inte riktigt vet vad som menas med inflytande och vilka områden de kan påverka.

Sammanfattning

Rektorsområdet bör utveckla sitt arbete med att följa elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen samt fortsätta sina diskussioner kring kunskapsresultat i allmänhet och i synnerhet matematik.

Inspektörerna bedömer att skolans måluppfyllelse när det gäller normer och värden är god, men bör fortsätta utveckla sitt arbete så att eleverna upplever att de har goda möjligheter att påverka undervisningens innehåll och arbetsformer.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skollledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Individanpassning och stöd

Klockebackes rektorsområde har ett handlingsprogram för att kunna möta elever i behov av särskilt stöd. I handlingsprogrammet finns enhetens definition av särskilt stöd och vilka åtgärder som sätts in vid behov samt vilka som organiserar denna verksamhet. Vid rektorsområdet finns det en specialgrupp med specialpedagogisk inriktning som arbetar med elever i åldrarna 6–12 år. Specialgruppen ansvarar för att identifiera stödbehoven i samverkan med respektive klasslärare, göra prioriteringar i samråd med övrig personal, besluta i vilken form stödet ska genomföras samt försöker lösa berörda elevers ”inlärningsknutar”. Målen för specialgruppens arbete är att skapa en röd tråd för specialundervisningen genom alla stadier, identifiera och åtgärda problem på ett tidigt stadium samt att redan i förskoleklass inleda ett samarbete mellan förskollärare, skolsköterska och speciallärare där det finns behov av detta. Samverkan ska sedan fortsätta under resten av elevernas skoltid. Utöver specialgruppen har rektorsområdet tillgång till två resursgrupper, Minigruppen

och Lilla gruppen. Detta är två åldersblandade grupper som arbetar i nära samverkan med specialgruppen och de berörda elevernas hemklasser.

Enligt grundskoleförordningen skall elever som behöver det få studiehandledning på sitt modersmål. Det innebär att eleverna med hjälp av en modersmålslärare skall kunna få stöd för att förstå och tillgodogöra sig innehållet i olika ämnen där deras svenskunskaper inte räcker till. I rektorsområdet är andelen elever med annat modersmål än svenska låg. Hittills har ingen elev fått studiehandledning på modersmålet. Intervjuerna visar att rättigheten inte verkar känd av vare sig skolledning eller elever. Inspektörerna vill påpeka att rektorsområdet bör kartlägga behovet av studiehandledning på modersmål och vid konstaterat behov tillgodose sådant. Inspektörerna bedömer dock att rektorsområdet på ett bra sätt kartlägger och sätter in åtgärder för att möta barn i behov av särskilt stöd.

Inför utvecklingssamtalen får eleverna göra en självvärdering. Föräldrarna och eleverna uppger vid intervjuerna att de är nöjda med utvecklingssamtalen och uppger också att barnen är aktiva i dem. Inspektörerna vill uppmärksamma rektorsområdet på att alla elever skall ha en individuell utvecklingsplan från och med 1 januari 2006. Vid intervjuerna framkommer att detta arbete är i inledningsskedet och att eleverna i rektorsområdet inte har individuella utvecklingsplaner. Inspektörerna vill framhålla vikten av att rektorsområdet intensifierar arbetet med att upprätta individuella utvecklingsplaner för samtliga elever.

Till rektorsområdet hör också en särskild undervisningsgrupp, Vita Huset, för elever i årskurs 1–9 som tar emot elever från hela kommunen. Vid besöket fanns det tre elever i denna verksamhet. Eleverna har efter beslut placerats i gruppen och har anpassad studiegång. Utgångspunkten är att elevernas placering är tillfällig och att de ska inom en så snar framtid som möjligt återvända till hemskolan. På Vita Huset arbetar en specialpedagog och en fritidspedagog på heltid.

Arbetsmiljö och delaktighet

Rektorsområdet har ett handlingsprogram mot kränkande behandling. I de fall där kränkningar har uppstått har skolan aktivt tagit sig an detta och resultatet har inneburit att situationen förbättrats för berörda elever. Samtliga lärare ansvarar för att genomföra förebyggande insatser i sina respektive klasser. Det genomförs också aktiviteter till exempel i form av trivselgrupper, värderingsövningar och kompassamtal. Inspektörerna bedömer att rektorsområdet på ett bra sätt aktivt ingriper för att förhindra och motverka kränkande behandling. Inspektörerna vill dock uppmärksamma rektorsområdet på den nya lagen mot diskriminering och annan kränkande behandling och kravet på att en likabehandlingsplan skall upprättas för varje enskild verksamhet (SFS 2006:67). Planen ska syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen ska årligen följas upp och ses över. Inspektörerna förutsätter att rektorsområdet beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete och att detta också kommer till uttryck i en likabehandlingsplan.

På Tostarps skola finns trygghetsgrupper där personal tillsammans med elever arbetar med empati, kommunikation, självaktning, konflikthantering samt stresshantering. Intervjuade elever uppger att viss kränkande behandling kan

förekomma, men att det alltid finns tillgänglig personal som reagerar och ingriper. I rektorsområdet arbetar personalen och eleverna också med den så kallade Mombus-modellen. Mombusgruppen bildades på Klockebacksskolan och kallas Mombus. Gruppen består av rektor, skolhälsa, valda elever och 1–2 lärare/årskursgrupp. Elevombud utses i början av varje läsår. Elevombuden och mombusgruppen träffas en gång per månad för att avrapportera och samråda. Vid intervjun med eleverna framkommer att det är tydligt vilka elever som är representanter från mombus-gruppen. Enkätundersökningar som rektorsområdet genomför regelbundet med både elever och föräldrar styrker denna uppfattning.

Av läroplanen framgår det att elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet samt att de får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Detta inflytande skall öka med stigande ålder och mognad. Vid Klockebackss rektorsområde varierar det i vilken utsträckning lärarna arbetar för att möjliggöra elevernas inflytande över arbetsformer och innehåll. Det är upp till varje lärare att själv avgöra hur inflytandet skall ges. Intervjuade lärare har en uppfattning om att eleverna har inflytande över arbetsformer och innehållet i undervisningen, men enkäter som elever har genomfört visar att det inte är så. Inspektörerna bedömer att rektorsområdet bör utveckla sina arbetsformer så att ett aktivt elevinflytande gynnas samt tillsammans diskutera hur en progression säkerställs.

Förskoleklasserna på skolorna samverkar med grundskolans årskurs 1–3 och har regelbundet gemensamma aktiviteter. Intervjuad personal beskriver att samverkan har berikat verksamheterna. Inspektörerna bedömer att förskoleklassernas lokaler stimulerar till lek och fritt skapande. Förskoleklassernas barn ges förutsättningar till utveckling och lärande.

Kvalitetsarbete, ledning och kommunikation

Rektorsområdets kvalitetsredovisning uppfyller förordningens krav även om rektorsområdet i ännu högre utsträckning skulle kunna fokusera på elevernas måluppfyllelse. I intervjun uppger föräldrarna att de inte känner till rektorsområdets arbetsplan. Inspektörerna bedömer att rektorsområdet har ett bra kvalitetsarbete som dock kan utvecklas genom att i större utsträckning involvera personal, elever och föräldrar i såväl kvalitetsarbetet som arbetet med rektorsområdets arbetsplan samt ha fokus på elevernas måluppfyllelse.

Vid Klockebackss rektorsområde finns två rektorer som har delat upp ansvaret inbördes mellan skolorna. Båda rektorerna har pedagogisk bakgrund. En av rektorerna har genomgått den statliga rektorsutbildningen och den andre rektorn genomgår den nu. Rektorerna har ett väl fungerande samarbete och är förtrodda med de olika verksamheterna. Rektorerna uppger att de har en tydlig ansvarsfördelning mellan verksamheterna. Emellertid framkommer vid intervjuerna med elever och föräldrar att det är oklart vilken ansvarsfördelning som finns mellan rektorerna. Inspektörerna bedömer att rektorsområdet bör förtydliga ansvarsfördelningen mellan rektorerna. Intervjuad personal uppger att de önskar intensifiera det pedagogiska utvecklingsarbetet kring verksamheten med fler möjligheter till pedagogiska diskussioner inom rektorsområdet samt att det på ett tydligt sätt leds av rektorerna. Inspektörerna bedömer att styrning och ledning fungerar väl men att rektorsområdet bör förbättra möjligheterna för att driva det pedagogiska utvecklingsarbetet.

Sammanfattning

Rektorsområdet kartlägger och sätter in åtgärder på ett bra sätt för att möta de elever som har behov av särskilt stöd. Arbetet med att aktivt ingripa för att förhindra och motverka kränkande behandling fungerar också bra. Rektorsområdet erbjuder elever och föräldrar utvecklingssamtal och information som håller god kvalitet. Arbetsformerna bör utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas och en progression säkerställs. Kvalitetsarbetet fungerar bra, men bör utvecklas genom att i större utsträckning involvera personal och elever, samt ha fokus på elevernas måluppfyllelse. Rektorsområdet bör kartlägga behovet av studiehandledning på modersmål och vid konstaterat behov tillgodose sådant. Ansvarsfördelningen mellan rektorerna bör förtydligas samt utvecklingen av det pedagogiska ledarskapet så att möjligheterna till pedagogiska diskussioner inom rektorsområdet intensifieras.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Antalet lärare är enligt Skolverkets statistik 8,6 per hundra elever, vilket är något högre än rikssnittet. Samtliga i personalen har pedagogisk utbildning.

Undervisningen i elevens val syftar enligt grundskoleförordningen till att bredda och fördjupa elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Vid intervjuerna framkommer att det är upp till varje lärare att planera och genomföra elevens val och att ämnet inte finns som enskilt ämne utan är inkluderat i de övriga ämnena. Vid elevintervjuer framkommer att de inte är medvetna om begreppet elevens val. Inspektörerna bedömer att rektorsområdet måste anordna elevens val där eleverna ges möjlighet att bredda och fördjupa sina kunskaper i ett eller flera ämnen i enlighet med kraven i förordningen.

Av grundskoleförordningen framgår det att svenska som andraspråk skall anordnas om det behövs för elever med utländsk bakgrund och att undervisningen skall anordnas i stället för undervisning i svenska. Vid rektorsområdet är det otydligt vilka elever som får stöd i svenska och vilka som läser svenska som andraspråk. Inspektörerna bedömer att Klockebackss rektorsområde måste anordna svenska som andraspråk som ett eget ämne för de elever som har detta behov.

Lokalerna är ändamålsenliga och den yttre miljön är god. Läromedelsstandarden är godtagbar. Det finns skolbibliotek på alla skolorna och ungefär en halv lärartjänst vars arbetsuppgifter är att ansvara för biblioteken samt planera och genomföra läsprojekt i klasserna.

Det finns datorer i varje klassrum med internetuppkoppling. Rektorsområdet har investerat i videokanoner till varje klassrum på Klockebacksskolan.

Sammanfattning

Tillgången till personella och materiella resurser är goda för att kunna bedriva en bra verksamhet.

Rektorsområdet måste anordna elevens val i enlighet med kraven i förordningen.

Rektorsområdet måste anordna svenska som andraspråk som ett eget ämne för de elever som har detta behov.

Datum	Ort
2006-12-07	Lund

Cecilia Nilsson

Mats Lundqvist